

Hänvisning
Er begäran om utlåtande inkommen 24.3.2023
VN/1646/2020

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Avdelningschef Bengt Michelsson,
telefon +358 (0)18 25000 (växel)
bengt.michelsson@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om den parlamentariska kommitténs mellanrapport för social trygghet

Ålands landskapsregering delar uppfattningen om att den sociala tryggheten behöver utvecklas både strukturellt och funktionellt för att på lång sikt skapa ett socialt trygghetssystem som bildar en fungerande helhet beaktande förmånsmottagarnas situation, förmånssystemens komparabilitet, användningen av digitala tjänster och processer samt i möjligaste mån enhetlighet i fråga om begrepp och procedurer.

I fråga om de trygghetssystem som mellanrapporten innehåller är lagstiftningsbehörigheten delad mellan riket och Åland. Enligt 18 § i självstyrelselag (1991:71) för Åland tillhör lagstiftningsbehörigheten inom rättsområdet främjande av sysselsättningen samt inom rättsområdena socialvård, hälso- och sjukvård, med de undantag som stadgas i 27 §, 24, 29 och 30 punkten, Ålands lagstiftningsbehörighet medan socialförsäkring tillhör rikets lagstiftningsbehörighet.

De viktigaste grundskyddsförmånerna så som bostadsbidrag, arbetsmarknadsstöd, barnbidrag och utkomststöd är åländsk lagstiftningsbehörighet. Utvecklandet av förmånerna och deras finansiering på Åland kommer att påverkas av den kommande reformen gällande finansieringsstruktur samt gällande de ändringar som görs i trygghetsförmånerna. Ändringar i trygghetssystemen kommer troligen att kräva omfattande beredning och lagstiftningsåtgärder även på Åland och innebär att landskapsregeringen behöver tillräcklig beredningstid inför ändringarna och bör ha möjlighet till insyn och möjlighet att lämna synpunkter under reformarbetet.

Den delade behörigheten mellan riket och Åland innebär alltså att man i kommitténs och regeringens fortsatta utvecklingsarbete behöver ta i beaktande vilka konsekvenser olika förslag har för Åland. Ålands landskapsregering stöder kommitténs uppfattning bl.a. om att stelheten i förmånerna gällande arbetsförmåga bör ses över. Det komplicerade systemet gällande t.ex. sjukdagpenning, sjukpension och invalidpension, vilka är rikets

behörighet, kan ofta leda till att personer, t.ex. i övergången från en förmån till en annan, blir i behov av fel förmån såsom utkomststöd. Utkomststödet är åländsk behörighet och finansieras av landskapsregeringen.

Sammanfattning

Lagstiftning som hör till rikets lagstiftningsbehörighet ska fungera med uppfyllelse av enahanda syften även på Åland. Landskapsregeringen påminner därför om stadgandena i självstyrelselagens 33 § om kravet på att inhämta landskapsregeringens utlåtande. En dialog med landskapsregeringen bör föras redan i ett tidigt skede av beredningen av föreskrifter som har särskild betydelse för landskapet.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Avdelningschef

Bengt Michelsson